

سازمان حفاظت محیط زیست
Department of the Environment
I.R.IRAN

دستور العمل طبیعت گردی
در مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست

دستور العمل طبیعت گردی در مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست

مقدمه :

به استناد ماده ۸۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آئین نامه اجرایی ماده یاد شده این دستورالعمل به منظور نیل به اهداف مشروحه زیر تصویب و به مورد اجرا گذارده می شود :

الف- تقویت امور حفاظت احیاء و استفاده پایدار و خردمندانه از ارزش های زیست محیطی و طبیعت گردی در مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست .

ب- جذب مشارکت مردم از جمله جوامع محلی و علاقمندان به محیط زیست در امر مدیریت و حفاظت منابع .

پ- اشتغال زایی و رفاه اقتصادی و اجتماعی برای جوامع محلی و بومی با حفظ آداب و سنن .

ت- برقراری امکان دیدار از جاذبه های طبیعی گردشگری زونهای تفریحی مناطق تحت مدیریت .

ث- ارتقاء فرهنگ زیست محیطی مردم .

ماده ۱- تعاریف :

۱-۱- طبیعت گردی : عبارت است از برآوردن تمنیات و تمایلات خردمندانه و انسانی گردشگران طبیعت در محیطی طبیعی ، فرهنگی ، آموزشی و غیر مصرفی و به صورت پایدار و در حد ظرفیت قابل تحمل با حداقل تاثیر منفی بر محیط طبیعی و فرهنگی تحت شرایط و ضوابطی که ضمن حفظ محیط زیست و فرهنگ بومی و ارزش های آن امکان رشد اقتصادی جوامع محلی را فراهم آورد.

۱-۲- سازمان : منظور سازمان حفاظت محیط زیست می باشد .

۱-۳- جوامع محلی : عبارتند از ساکنان داخلی مناطق تحت مدیریت سازمان و مناطق مجاور آن که معیشت و شیوه زیست منطبق و منبعث از زیست بوم را دارا باشند و یا اشخاص حقیقی و حقوقی که در داخل مستثنیات یا پیرامون مناطق تحت مدیریت سازمان زندگی و امرار معاش می نمایند و به نوعی ذینفع می باشند .

۴-۱- مناطق : منظور مناطق تحت مدیریت و حفاظت سازمان (موضوع بند الف ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست) می باشد .

۵-۱- بهره بردار : شخص یا اشخاص حقیقی و حقوقی که اجازه بهره برداری از بخشی از مناطق تحت مدیریت سازمان را دریافت می دارند .

۶-۱- آئین نامه : منظور آئین نامه طبیعت گردی می باشد.

۷-۱- امتیاز بهره برداری : اجازه بهره برداری غیر مالکیتی از عرصه و اعیانی مورد نظر مطابق با مقررات قانونی آئین نامه ها .

ماده ۲- اصول کلی طبیعت گردی در مناطق تحت مدیریت سازمان :

۱-۲- ایجاد تعادل بین حجم و نوع فعالیت های پیش بینی شده با توان اکولوژیکی منطقه و امکانات و تاسیسات زیر بنایی موجود .

۲-۲- استفاده از سازه ها و تاسیسات سازگار با سیمای طبیعی منطقه . (اکولوژ)

۳-۲- رعایت اصل مشارکت جوامع محلی و بومی در فعالیت های توسعه طبیعت گردی .

۴-۲- ممنوعیت جمع آوری و انتقال نمونه های گیاهی و جانوری و همچنین فسیل ها و سنگواره ها توسط طبیعت گردان به هر شکل .

۵-۲- انجام امور طبیعت گردی در زیستگاهها به صورت کاملاً نظارت شده و منحصرأ توسط وسایل نقلیه خاص مناطق .

۶-۲- انجام امور طبیعت گردی در زیستگاههای دارای گونه های حیات وحش در خطر انقراض و ذخیره گاههای گونه های خاص گیاهی و یا جانوری باید جنبه علمی و حمایتی داشته باشد .

۷-۲- طبیعت گردی می بایستی فقط در مناطق زون بندی شده مجاز صورت پذیرد.

ماده ۳- شرایط بهره بردار و بهره برداری :

۱-۳- بهره بردار باید واجد صلاحیت ، توانایی و امکانات لازم برای اجرا و مدیریت طرح پیشنهادی با تأیید کمیسیون ماده ۷ این دستور العمل باشد .

۲-۳- متخصصان طبیعت گردی و شرکت های تعاونی متشکل از تشکل های جوامع محلی در شرایط مساوی ، اولویت دارند .

۳-۳- بهره بردار باید نسبت به معرفی یک نفر مسئول فنی از متخصصان محیط زیست و علوم طبیعی اقدام نماید. در صورتیکه بهره بردار خود صلاحیت و تخصص مرتبط با طبیعت گردی و یا محیط زیست را داشته باشد وظایف مسئول فنی را شخصاً عهده دار خواهد بود.

ماده ۴- تعهدات بهره بردار:

- ۴-۱- رعایت کلیه مقررات و آئین نامه های سازمان در منطقه واگذاری مورد بهره برداری الزامی است.
- ۴-۲- حفظ و حراست از تمامیت، یکپارچگی و موجودیت محدوده واگذار شده و جلوگیری از ورود هر گونه خسارت به آن بر عهده بهره بردار است.
- ۴-۳- بهره بردار به هیچ عنوان مجاز به وارد نمودن گونه های گیاهی و جانوری غیر بومی به منطقه نمی باشد.
- ۴-۴- تامین سلامت و امنیت گردشگران و بازدید کنندگان در طول اقامت در منطقه مورد نظر بر طبق مقررات جاری کشور به عهده بهره بردار است.
- ۴-۵- پرداخت هزینه های حفاظت احیاء و ارتقاء زیر ساخت های موجود و ارتقای سطح آگاهی جوامع محلی محدوده اجرایی قرارداد از محل درآمدهای بازدید کنندگان بر عهده بهره بردار است.
- ۴-۶- بهره بردار می بایست حتی الامکان از نیروهای محلی استفاده نماید.

ماده ۵- تعهدات سازمان:

- ۵-۱- ارائه طرح مطالعات تفصیلی برای زون های تفریحی به همراه جداول زمان بندی اجرای تعهدات به متقاضی بهره برداری.
- ۵-۲- انجام نظارت پیوسته و پایش و همچنین تهیه گزارش از وضعیت زیست محیطی و حیات وحش منطقه در پایان هر فصل.
- ۵-۳- اعلام سالانه ظرفیت تعداد گردشگران برای هر منطقه.
- ۵-۴- رسیدگی به طرح ها و پیشنهادات جدید واصله از سوی بهره برداران منطقه.
- ۵-۵- برگزاری دوره های آموزشی طبیعت گردی با ملاحظات زیست محیطی برای بهره بردار و نماینده ایشان به صورت موردی و یا منطقه ای.

۵-۶- تدوین و اجرای برنامه های آموزشی متناسب با شرایط خاص هر منطقه برای جوامع محلی داخل و حاشیه محدوده های تحت پوشش طرح طبیعت گردی .

۵-۷- مسئولیت و نظارت عالیه بر حفاظت از گونه های گیاهی و جانوری کل منطقه اعم از محدوده های تحت پوشش قرارداد و نیز سایر محدوده ها .

ماده ۶- چگونگی واگذاری بهره برداری طرح :

۶-۱- سازمان ، محدوده پیشنهادی متقاضی را جهت استفاده امور طبیعت گردی به صورت قرارداد اجاره و یا مشارکتی در اختیار بهره بردار قرار می دهد .

۶-۲- بهره بردار صرفاً مجاز به احداث تاسیسات لازم منطبق با ضوابط حفاظتی محل اجرای طرح و نیز طرح مدیریت بهره برداری سازمان خواهد بود .

۶-۳- بهره بردار موظف است طرح مدیریت و بهره برداری مورد نظر را به همراه گزارش توجیهی آن به سازمان ارائه نماید . اجرای طرح منوط به تائید نتایج گزارش ارزیابی خواهد بود .

۶-۴- دوره بهره برداری با توافق طرفین تعیین می گردد و تمدید آن موکول به توافق طرفین است .

۶-۵- پس از اتمام قرارداد بهره بردار حق هیچ گونه ادعای مالکیتی بر عرصه ، اعیان و تاسیسات احتمالی ایجاد شده را نخواهد داشت .

ماده ۷- رسیدگی به طرح ها و پیشنهادهای واصله :

۷-۱- رسیدگی به طرح ها و پیشنهادات واصله و گزارش بازرسی بر عهده شورای ساماندهی مناطق می باشد .

۷-۲- اعضای شورای ساماندهی مناطق توسط رئیس سازمان منصوب می گردند .

۷-۳- وظایف شورای ساماندهی مناطق به شرح زیر است :

الف) تهیه و تصویب دستورالعمل های مورد نیاز برای تعیین صلاحیت عمومی و فنی متقاضیان .

ب) نظارت بر حسن اجرای مفاد این دستورالعمل و قرارداد منعقد .

پ) رسیدگی به تخلفات قرارداد از شرایط واگذاری .

ت) تهیه و تنظیم گزارش عملکرد (ترجیحاً سه ماه یکبار) موضوع قرارداد مشارکت و ارائه آن به ریاست محترم سازمان و ارجاع به مراجع قانونی حسب ضرورت .

ث) تعیین ضوابط آگهی مزایده عمومی و تشکیل کمیسیون معاملات بار عایت قانون معاملات دولتی برای انجام وظایف مشروحه زیر :

۱- بررسی پیشنهادات رسیده و تعیین برنده .

۲- تعیین و اخذ ضمانت های لازم برای جلوگیری از تغییر کاربری و حفظ و حراست از اموال منقول و غیر منقول واگذار شده و گونه های گیاهی و جانوری موجود در منطقه .

ماده ۸- فسخ بلامنازع قرارداد :

در صورتیکه حسب تشخیص شورای ساماندهی مناطق بهره بردار از مقررات قرارداد تخلف نماید و یا اقداماتی برخلاف اصول حفاظت منطقه به عمل آورد و موجبات تخریب و یا تغییر زیست بوم منطقه را فراهم نماید سازمان می تواند به صورت یکجانبه مجوزها وقرارداد فی مابین را لغو و اقدامات قانونی لازم را در این مورد به عمل آورد .